Num: 72.

GAZETA WARSZAWSKA.

WE SRZODĘ DNIA 7. WRZESNIA ROKU 1774.

Z Warszawy dnia 7. Września.

Odebraliśmy wiadomość z *Piotrkowa*, iż dnia 1 tego Mca, po odprawioney zwyczayney uroczystey Wotywie, zebrawszy się na Ratusz IchMość Panowie Deputaci, pod Prezydencyą Imci Xiędza *Sierakowskiego* Pisarza Wielkiego Koronnego, obrali Marszałkiem Głownego tamecznego Trybunału Imci Pana *Małachowskiego* Starostę *Sandeckiego*.

Imć P. Baron *de Rullecourt* Maior Kawaleryi w Woysku *Francuskim* po odwiedzeniu rozmaitych Kraiów i prezentowaniu się różnym Dworóm *Europeyskim*, przybywszy tu do *Warszawy* miał szczęście prezentowanym bydź Nayiaśnieyszemu Panu, przez Xcia Imci *Lubomirskiego* Marszałka W. Koronnego.

Z Gdańska d. 2. Września.

Ze w *Hollandyi* targi pod-

wyżſzone, przeto i w przeſzłym tygodniu poſtąpiono za łaſzt pſzenicy złł: 312 aż 332, za żyto 145 aż 152, za ięczmień 92, za groch 135, a za wełny kamień 18 i puł.

Z WŁOCH.

Z Modeny dnia 5. Sierpnia.

Xiężna Ieymć *Elżbieta Erneſtyna d'Eſt* dnia wczorayſzego z tym ſię tu światem pożegnała, po cięſzkiey i długiey chorobie. Urodziła ſię ta Pani dnia 7. Lutego w Roku 1741. wſzyscy ią powſzechnie żałuią, dla iey pobożności, ludzkości, a mianowicie dla Chrześciańſkiego nad ubogiemi miłoſierdzia. Ciało iey pogrzebione będzie w Kościele XX. *Karmelitow Boſych* w *Reggio*, gdzie złożone ieſt ſerce Xiężney *Aglai d'Orleans* Matki iey i Fundatorki tego Klaſztoru.

Z Civita Vecchia dnia 30 Lipca

Zniwa tu barzo obfitego ſpodziewamy ſię. Tąż ſamą nadzieią cieſzą ſię w ſobie Obywatele *Neapolitańſcy* i *Sycylyiscy*: zkąd ſpodziewamy ſię, że lubo w czaſie *Jubileuſzu* wiele wychodzić zwykło wſzelakiego zboża na żywność, z tym wſzyſtkim *Ociec S.* dozwoli ten towar wywozić; ile że z przeſzłorocznych ieſzcze żniw magazyny nie ſą wypróżnione. Pracuią tu pilnie około machiny ſłużącey do naprawienia ſzkody uczynioney przez wody morſkie w Grobli Portu tuteyſzego, na który koniec robią klatkę żelazną wielką, którą maią zatopić w tym dole, co go w tamie wymyła woda, i napełnić ią kamieniami rozpalonemi i piaſkiem zwanym *pozzolane*, który do murowawania na mieyscach mokrych dziwnie ſłuży, a w *Puzzol* mieście włoſkim naywięcey ſię go znayduie. Ten ſposób ieśli ſię nie uda, tedy wiele trzeba będzie wyſypać pieniędzy na naprawę tey tamy, ieſzcze od *Trajana* Ceſarza założoney, a teraz iuż mocno zepſutey.

Z FRANCYI.

Z Paryża dnia 15. Sierpnia.

Przykład J. K. Mci i Xiążąt Braci iego, ſzczepienie Oſpy tak uczynił pochopne, że iuż lekarze oſpę ſzczepiący i wyſtarczyć niemogą zgoła, w dogodzeniu wſzyſtkim, dla pomienionego zaſzczepienia tu ſię ściągaiącym. Azali, za przykładem tegoż naſzego Monarchy idąc, nie zaczniemy też w nas zaſzczepiać Religią i cnotę? co ieżeli do ſkutku przyidzie; więcey ieſzcze w ten czes będą mieli

z nami do czynienia Kapłani, aniżeli teraz Lekarze.

Z DANII.

Z Kopenhagi dnia 6. Sierpnia.

Xiąże *de Rastodal*, Minister Króla Imci *Oboicy Sycylyi*, dnia 3. o godzinie 5. po południu miał pierwszą audyencyą w *Fridensburgu* u Króla Imci i całey Famili Królewskiey; z kąd tegoż dnia wieczorem powrócił tu nazad.

Król Imć dnia 9. przeszłego miesiąca wydał wyrok; w którym przepisał, iak sie maią sprawować Opiekunowie z poruczonemi sobie sierotami w całym Xięstwie *Holsztyńskim.*

Z HOLLANDYI.

Z Hagi dnia 17. Sierpnia.

Zona *Arnauda Jenssen* dnia wczorayszego o godzinie wpół do szostey zrana powiła 3. Córki; które wszystkie iuż są ochrzczone, i w dobrym znayduią się zdrowiu.

Z Hagi d. 20. Sierpnia.

Xiąże *de Gallitzin* Minister Imperatorowey Ieymości *Rossyiskiey*, w przeszły piątek o godzinie 9. wieczorney przez nadeszłą Sztaffetę, odebrał wiadomości z potwierdzeniem dawnieyszych nowin, o pokoiu między *Rossyą* i *Portą* zawartym; tudzież o tym, że mocą tych traktatów, *Porta* obowiązała się zapłacić *Rossyi* poł pięta milliona *Rublów*, dla nadgrodzenia wydatków na tę woynę podiętych.

Z ANGLII.

Z Londynu dnia 12. Sierpnia.

Dziś rano wiele listów przyszło do Dworu naszego, od Posłów Królewskich będących u *Francuskiego* i *Niemieckich* Dworów.

Ministrowie nasi, dnia onegdayszego naradzali się w sprawach doniesionych sobie z *Ameryki*; a Dwór nasz, iak słychać, ma w tym tygodniu wysłać nowe rozkazy do Gubernatorów rozmaitych tamecznych Osad.

Z Londynu d. 15 Sierpnia.

Listy z *Boston* uwiadomiły nas, że dnia 1 Czerwca (ktorego wyrok nakazuiący zawarcie Portu tamecznego do skutku przywodzony był) nie tylko w tey Stolicy, ale we wszystkich Miastach Prowincyi, powszechny post Obywatele tameczni sobie nakazali. Tym *Amerykanów* postem nie ieden Kupiec w *Anglii* schodnieie: obawiać się albowiem potrzeba, aby przez zamknięcie tego Portu, cała ta nasza *Ameryka* nie zbankrutowała.

Też listy *Bostońskie* dodaią, że tegoż samego dnia, znacznieyszych Osob domy, kirem czarnym były okryte; a

kopie Dekretu Parlamentowego, po ulicach przybite, czarną krepą od tychże Obywatelów były obwiedzione. Niezwyczayna ta a powſzechna żałoba, jak nam, tak *Amerykanom*, nic weſołego nie obiecuie: wſzyſtkie te czarne krepy i kiry, trupem trącą.

Z PORTUGALII.

Z Lizbony dnia 17. Lipca.

Dnia 29. mieſiąca przeſzłego w Swięto *S. Piotra*, Infant Don *Pedro* obchodził Imieniny ſwoie w Zamku *de Quellus*; gdzie wſpaniałą ſprawił uroczyſtość, na którey Króleſtwo Ichmość znaydowali ſię. Miniſtrowie Cudzoziemscy tamże przytomni, przypatrywali ſię z Loż potyczce byków. Po wſpaniałey uczcie wieczorney, cało-dzienna ta uroczyſtość, na podziw pięknym faierwerkiem zakończona ieſt.

Dnia 16. tego mieſiąca, okret woienny od 64. harmat *le Galeao* zwany, który podziśdzień używany był do ſamego tylko przewożenia *Brezylyiſkiego* drzewa, teraz rynſztunkiem woiennym naładowany z 6 innemi okrętami kompanii *de Fernambuc*, wyruſzył z Portu. Że te wſzyſtkie okręty, zamiaſt zwyczaynego ładunku ſwego, do rynſztunku woiennego użytego są teraz; z tąd tu wnoſzą, że na nich maią być przewiezione woyſka do *Algarve* i *Porto*.

Z SZWECYI.

Z Stokolmu dnia 2. Sierpnia.

Król Imć wyznaczył penſyi po 12,000. talarów monety miedzianey dla 4. Senatorów, Barona *Ridderſtolpe*, Barona *Ebrocrona*, Panów *Sparre* i *Arnell*: mianowani oni byli od Stanów Senatorami w Roku 1772.; ale potym wyłączeni są od Senatu, gdy po pamiętney Rewolucyi, Król Imć uſtanawiał nowych Senatorów.

Z NIEMIEC.

Z Frankfortu dnia 13. Sierpnia

Karol Albert Hrabia *de Seydoltſtorf* i S. Państwa *Rzymſkiego*, Generał Maior i Kommendant Artyleryi, tudzież Szambelan aktualny Elektora *Kolońſkiego*, Kawaler Orderu *de Bade de la Fidelité*, dnia 4. tego mieſiąca umarł w *Fidemuhl* w dobrach swoich.

Z Bruxelli d. 15. Sierpnia.

Margrabia *de Deynſe*, Kawaler Orderu *Złotego runa*, Generał Lieutenant i Pułkownik w Regimencie pieſzym, Szambelan Ceſarſki, dnia 10. tego mieſiąca po długiey chorobie zſzedł z tego świata w Zamku ſwoim *de Ham ſur-Eurric*.

Num: 72.

SUPLEMENT
DO GAZETY WARSZAWSKIEY.
WE SRZODĘ DNIA 7. WRZESNIA ROKU 1774.

181

Z Wiednia dnia 6. Sierpnia. Dnia 1. miesiąca następuiącego, Dwór cały udać się ma ztąd do *Laxemburga*, gdzie przez dni 10. zabawi; a przez ten czas w okolicy tameczney odprawi się popis woysk pod Kommendą Xiążęcia *de Lichtenstein*. Dnia 11. tegoż samego miesiąca Cesarz Imć z Marszałkiem Hrabią *de Lascy* wyiedzie do *Styryi*, a z tamtąd do *Pest*. Xiąże *de Nassau Usingen* Generał Lieutenant Hussarów, który miał z Cesarzem Imcią iachać do *Pest* na popis Woysk, już niepoiedzie; zachorował albowiem na oko, a to z przyczyny odniesioney dawniey rany w głowie, pod czas ostatniey woyny, na którey z zaleceniem męstwa i odwagi swoiey znaydował się. Cesarstwo Ichmć, Gubernatorem *Transylvanii* z pensyą roczną 30,000. złotych, mianowali Barona *de Brukkendahl*, który był Vice-Prezydentem Regencyi tameczney. Generał *Conway Anglik* przybył tu dnia 31 Mca przeszłego z Panem *Scott* Kapitanem Artyleryi, i tegoż dnia prezentowanym będąc Cesarzowi Imci, przyięty iest od niego łaskawie.

Wyiazd Posła *Tureckiego* na dzień 20. wyznaczony iest. Minister ten drogę swoię z powrotem wodą ma odprawić; ale wedle przepisów starożytnego obrządku, tyleż dni będzie musiał iachac powracaiąc, ile iachał tu przybywaiąc. Ziednał tu sobie ten Poseł powszechne pochwały, mianowicie z tey karności, w którey cały Dwór swóy tu trzymał. Ostatnią razą dał iey dowód znamienity: *Iman*, czyli niby Kapelan, zaprzysiągł się na *Alkoran* zabić iednego z nadwornycb Poselskich ludzi, od którego był urażony; na tych miast *Imana*

owego od Dworu swego odpędził, i nakazał mu kosztem własnym do *Carogrodu* powracać. Już ten *Ottomański* Kapelan, pewnie za tyle dni nie powróci z tąd do *Carogrodu* bez Pana; za wiele przybył z tamtąd do *Wiednia* z Panem. Póty sługa sporo iedzie, póki ieszcze na pańskim powozie siedzi: na swóy wozek z pańskiego wozu przesiadszy, nie skora podróż; a ieśli skora, to nie długa.

Z Berlina dnia 11. Sierpnia. Dnia 15 tego miesiąca Król Imć ma wyiachać do *Sląska;* z którym maią się udać tamże Xiąże *Pruski*, Xiąże *Fryderyk de Wartemberg* i Generał *Lentulus*. Xiężna panuiąca *de Brunswick* wyiachała z tąd do *Rheinsberga*.

Z Londynu dnia 12. Sierpnia. Pułkownik *Morrison*, Poseł Wielkiego *Mogola*, dotąd ieszcze nic niewskórał u Dworu naszego, względem przymierza miedzy Wielkim *Mogolem* i naszym Dworem; lubo ta iest naywalnieysza i iedyna sprawa poselstwu iego poruczona. Wiele mu w tym czynią trudności, i oddano dziesięć przeciw temu przemierzu zarzutów. Ale pomieniony Pułkownik zbił ie wszystkie mądrze i gruntownie, i przytym mocno stoi, że to przymierze iest iedynym śrzodkiem do sprawienia tego, aby Handel *Indyiski* pożytecznym stał się kraiowi; ubespieczaiąc mu dziedziczenie Dzierżaw, nabytych, i pomnażaiąc wywoz towarów i rękodzieł *Angielskich*. Na koniec dowodzi tego, że Kompania *Indyiska*, przez zawarcie przymierza tego, stanie się naymocnieyszą całego Stanu podporą.

Z Londynu dnia 16. Sierpnia. Z *Boston* donoszą nam, że iuż żadney niemasz nadziei do pogodzenia się Osad *Amerykańskich* z *Anglią*. Skutki tego poróżnienia bardzo są szkodliwe dla nas. Zamysł przedsięwzięty niedowożenia do *Anglii* niczego zgoła z *Ameryki*, ani z tąd wywożenia wzaiemnego do *Ameryki*, że powszechnie od wszystkich Osad do skutku przywiedziony będzie, iest rzecz podobna do prawdy. Zniszczenie tedy Handlu *Bostończyków*, nam samym cięszką sprawi klęskę, gdy Handel nasz zupełnie zniszczy. Kupcy i Rzemieślnicy nasi, iuż zaczęli kosztować skutków tey nieszczęśliwości. Do tego Upewniaią też nas, że od Woysk naszych w *Ameryce*, wielu codziennie odrywa się zbiegów,

ktorzy ſię łączą z tamecznemi Obywatelami: ci zaś zdaią ſię być gotowemi do gwałtownego odporu, ieśliby ich mocą niewolono do tego, co ſię niezgadza z wolności ich przywileiami.

DONIESIENIE z WARSZAWY DNIA 7. WRZESNIA.

Sławna Komedia Francuſka Deſerteur, *przetłumaczona po Polſku pod tytułem:* ZBIEG, *nayduie ſię w tuteyſzey Drukarni.*

Znayduie ſię u Michała Grölla J. K. Mci Bibliopoli w Marywilu Nro 19 pod znakiem Poetow. (1.) *Deſcription des Arts & Métiers faites ou aprouvés par Meſſieurs de l'Academie Royale des Sciences à Paris fol: fig: 1774.* Nro 73. *Exploitation des mines de charbon de terre ſeconde partie, troiſieme ſection fl: 54.* Nro 74. *Fabrique d'Etoffe de Soie 3 & 4 ſection fl: 30. Bourelier & Sellier fl. 36.* Nro 76 *Peinture ſur verre & la Vitrerie fl: 48.* (2.) *Voyage fait par ordre du Roy en 1768 & 1769 à defferentes parties du monde &c. contenant. 1.) le journal des horloges marines &c. 2.) le journal de la navigation, un examen critique de pluſieurs cartes publieés au depôts des plans & journaux de la marine; avec une carte générale de* l'Ocean Occidental *& des cartes particulieres des Iſles* Canaries, *du* Cap-vert *& des* Acores, *dreſſées ſur des nouvelles obſervations publie par ordre du Roy par M. d'Eveux de Fleurieu II. Tomes fig: in 4to Paris 773 fl: 74.*

Dnia 4. Września koło godziny ſiodmey po obiedzie uciekł z Warſzawy Lokay od pewnego Pana z wózkiem letkim parą końmi gniademi z czarnemi grzywami, na których ſię różne znaydowały rzeczy to ieſt: tłomok ieden z pościelą, a drugi z bielizną piękną i ſukniami, para iedna białych nakrapianych z ſrebrnym galonkiem, druga zaś para ſzarych, w tymże tłumoku były rożne papiery wielkiey bardzo wagi, a mianowicie wexle na dwa tyſiące Czerwonych-Złotych wynoſzące, iakoteż Officerſkie patenta, tudzież ſrebra: taca ſrebrna z nalewką, fuzya, piſtoletow para, ſzpada i inne ruchomości. Człek ten ieſt wzroſtu doſyć ſłuſznego, twarzy okrągłey czerwoney, oczu i włoſow czarnych, około 40. lat maiący, po polſku i po niemiecku dobrze mówiący, miał liberyą

ſzarą, kamizelkę niebieſką, a ſpodnie czarne. Ktoby mógł dać iaką o nim wiadomość, niech ſię uda do Jmci Pana Prezydenta *Starey Warſzawy, odbierze zato w nadgrodę Czerw: złł. 50. Ieſt nieiakie podeyrzenie, że iakiego kompana z ſobą wziąć muſiał.*

Kunſzt-Miſtrz Kaſſatta *podaie do wiadomości.* 1. *Iż każdemu, ktokolwiek zęby ma zpruchniałe, lub kawałki w dziąſłach pozoſtałe, których nicht wydobyć nie może, byle ſię do niego udał, albo iemu do ſiebie przyiść kazał, wſzelką pomoc obiecuie.* 2. *Czyści i chędoży zęby iak piękniey.* 3. *Ma mineralny proſzek, od którego zęby bieleią.* 4. *Osobom, które zapalenie w uſtach, lub ſzkorbut maią, daie Oppiat, w którym umoczywſzy pióro, dziąſła nim dwa razy na dzień ſmarować, a w pòł godziny czyſtą wodą uſta wypłukać. Tenże Oppiat umacnia ſłabe zęby, i uzdrawia dziąſła, ſkutku iego wktótkim czaſie doznać będzie można.* 5. *Ma Spiritus, od którego dwie kropli z ręki pod nos pociągnąwſzy, bolenie zębów, i głowy uſtaie.* 6. *Inny ſpiritus, którego wlawſzy dwie lub trzy krople na troſzkę bawełny w ząb boleiący włożyć, a zaraz boleści uſtaną.* 7. *Sposòb, wie bardzo dobry od rozmaitey febry.* 8. *Ieſt u niego plaſter od brodawek, i odciſków, którego takim ſposobem używać potrzeba, nayprzód nogi dobrze wymoczyć, potym z wierzchu odciſkow zerżnąwſzy plaſter tak wielki iak odciſk położyć, ten ſam dnia trzeciego zdiąwſzy, przykładaniem tak długo kontynuować, pòki ze wſzyſtkim nie wygniie.* 9. *Można u niego doſtać wody mineralney od piegów i inſzych plam na twarzy, od ktòrey ciało bieleie, i delikatne ſię ſtaie. Tą wodą trzeba ſię rano i w wieczor myć, a co pòł godziny potym twarz czyſtą wodą opłukać.* 10. *Ma ieſzcze proſzek czerwonawy, który, kiedy go troſzkę z wodą zmieſza, czarno piſać można.* 11. *Ma także wode dla takich oſob, które inflammacyą w oczach maią. Skutek tey wody pokaże ſię w dwòch lub w trzech dniach, kiedy w nią piórko umaczawſzy, z rana i z wieczora oczy ſmarowane będą.* 12. *Kochaiących ſię w ſztukach ròżnych, i koglarſtwie, ieżeli ſię których z iego ſztuk nauczyć życzą zapraſza do ſiebie. Przytym upewnia, że nie tylko tu, ale i w wielu mieyscach rożnego ſtanu ludziom ſwoiemi Medykamentami przyſłużyć ſię miał honor.*

NB. **Stancyą ma na** Nowym Swiecie w Pałacu Xcia Jmci *Sułkowſkiego.*